

Spelet vid Malibambo

September 2003

Malin på stenen
Teckning: Anna Sohlin

Allt och alla har sitt ursprung ur något litet. När man betraktar naturens skapelser, människorna och djuren omkring en, är det otroligt att tänka sig att allt en gång varit ett litet, litet, knappt synbart frö. Likaså när en liten tanke gror till en idé och sen får växa sig till något så stort att det blir verklighet för så många andra. Så känns det när jag tänker på spelet om Malibambo.

Många hämtar största delen av sin styrka i skogen. Trädens kravlöshet och långsamma andetag omfamnar en så som inget annat. Man strövar omkring och det känns lika sagofyllt lockande som när man var barn. När jag var liten brukade jag plocka små bär och lägga framför stubbar och rötter till småfolket som jag visste bodde där. Småknyttan kan lätt försvinna när det sägs att det bara är fantasi. Det märkliga är att till en del kommer dom tillbaka. Som till Sunken och Rune till exempel...

Det här spelet hade aldrig blivit detsamma inomhus. Skogen utgjorde minst hälften av föreställningen. Den gränslösa scenen, den oändliga takhöjden och den tidlöshet som råder där gav spelet en oundgänglig dimension.

Många minns och har säkert starka berättelser från förr inom sig om denna unga Solleröflicka som fick en uppenbarelse på sin flykt undan digerdöden. Men alltför många, framförallt barn och ungdomar känner inte till historien. Lilly Sterner skrev att vi har ansvaret att föra legenden vidare. Den är en del av vår kulturarv, och något som vi ska vara stolta över.

Jag hade fått en tanke om ett spel, och trots att jag aldrig hållit på med vare sig teater eller manusskrivande kände jag, att det här måste jag göra. Överallt i Dalarna finns bygdespel men inget här på Sollerön, även om det funnits en önskan och tankar om det hos många sedan länge. Jag tog kontakt med *Suzanne Danielsson*, som jag visste hade jobbat med ett bygdespel i Älvdalen. Det var allt jag visste om Suzanne då. Hon blev direkt intresserad och vi behövde bara träffas en gång för att konstatera att vi skulle kunna arbeta bra tillsammans. Suzannes forskning, erfarenhet och kunskaper inom teater och regisserande mötte min idé på ett mycket givande sätt, och vi är båda tacksamma över samarbetet. *Bos Maria Andersson* hade också en betydande del i framarbetet av manuset. Hon hade också haft en tanke om ett spel om Malin och tyckte att det var roligt att vi tagit initiativet.

Småtomtar på väg. De skall till Långsjön och meta.

Jag skulle inte alls ha vågat så som Suzanne! Min försiktighet och tveksamhet, som självklart bottnade i oerfarenhet och kanske jante-lag, höll mig ofta tillbaka i mitt tänkande. Suzanne blev därför helt naturligt den som höll i rodret. Hon gjorde också det stora jobbet att hitta den rätta balansen i spelets ingredienser och att skriva manuset efter våra samtal och resonemang. Jag lärde mig mycket av hennes sätt att arbeta. Suzanne menade, att berättelsen liksom fanns färdig redan. Vi måste upptäcka den och ge den vad den kräver.

Vi påbörjade det tankemässiga arbetet i början av mars och jobbade mycket med det hela den våren. Det fanns många frågetecken givetvis. En legend som levtt genom nästan 700 års berättande har naturligt nog säkert både tappat och tillförts en hel del. Ingen kan säkert säga hur allt en gång var. Vi gjorde vår tolkning och kände att det viktigaste var att Malin och Malibambo fick lyftas fram på ett hedrande sätt.

Sollerö Hembygdsförening stod som huvudarrangör. Vi annonserade i Sockenbladet efter skådespelare, sponsorer, rekvisitörer och välkomnade alla att tycka och komma med idéer. Responserna var fantastiska! Det är nog så att vår historia är betydelsefull för oss. Det är viktigt att känna att vi är en del av historiens väv. Och där finns Malin som en del av oss.

Så började repetitionerna och spelet tog form. Vi var, när alla var samlade, trettiofem personer där uppe i skogen! En himla massa roller, tyckte vi först, men som sagt, att ge efter för vad berättelsen kräver... En blandning av unga och gamla, den yngsta 4 år och den äldsta 84!

Det som för mig fortfarande är obegripligt är hur väl rollinnehavarna smälte in i sina roller! Det kändes så tydligt att det här är samma folk och samma släkten som levde här då, på Malins tid. Det kändes så äkta!

I ur och skur samlades vi alla och övade våra repliker och röster. Eftersom vi inte skulle använda någon form av ljudförstärkning på föreställningarna var det viktigt att våra röster nådde ut. Många av oss fick för första gången uppleva hur stark vår röst är om vi bara vågar och låter den få spelrum. Jag ser framför mig hur konfunderade dom polska bärplockarna, som skyntade borta i skogsbrynet, måste ha blivit av den syn dom möttes av där uppe i skogen när vi övade! Ett gäng medeltidsklädda figurer som ropade till varandra och sjöng.

Det var mycket skratt och en samhörighetskänsla som var så härlig. Vi gjorde det här tillsammans! De flesta av oss var relativt obekanta sedan tidigare och kanske bidrog det till att vi verkligen blev våra roller. Jag fick heta Malin under hela sommaren!

Ja, jag fick rollen som Malin, vilket visst kändes ärofyllt, men i det här spelet fanns inga huvudroller. Spelet innehöll heller inte bara själva legenden om Malin.

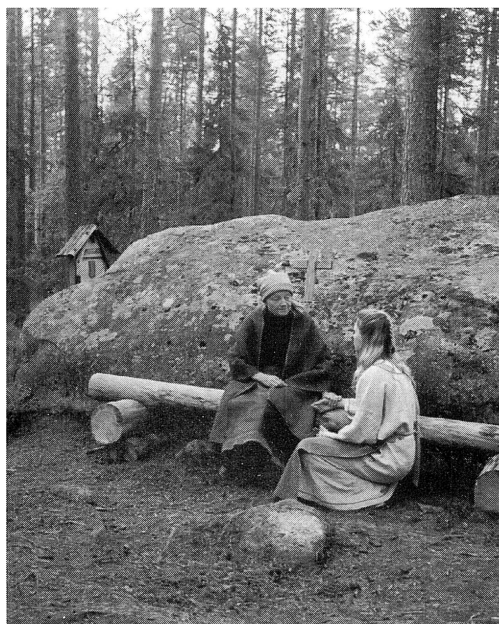
Vi ville väva in den i ett större sammanhang och skildra människorna och skogen och de skillnader och likheter som funnits genom århundradena. Spelet skulle vara en hyllning till alla minnen och till alla som burit fram dessa minnen ända till oss här idag.

Föreställningarna ägde rum i september, vilket var tanken ända från början. Jag ville ha den stilla tystnaden som råder precis när sommaren gett sig av. Visst var det lite vågat med tanke på höststormar, frostnätter och regn. Men vi skojade och sade att vi inte skulle vara oroliga, kunde inte någon hota SMHI!? Och många hade någon slags övertygelse om hela platsens välsignelse där uppe. Klart att Malin skulle hjälpa oss!

Och så blev det! En av föreställningarna fick lite blåst, men annars var det höstklara dagar.

Jag satt gömd bakom en stor tall innan föreställningen skulle börja. Andra satt i dom fina logerna av granris och presenning, som byggts. Publiken kom med buss från Gesunda, och en kvart innan föreställningen skulle börja strömmade ett tåg av människor genom skogen.

Det var en härlig syn! Vi spelade två helger i rad med en föreställning på lördagen och en på söndagen. Utöver dessa spelade vi även för skolbarn en dag och en förenklad version på Stoltgården.

*Mormor ska dö och nu får
Malin föra kunskaperna
vidare*

Aktörer i "Spelet vid Malibambo" 2003.

Det kändes tomt när sista speldagen var över. Vi lämnade alla våra roller och gick tillbaka till våra olika vardagsliv. Det hade varit ganska intensiva veckor, men jag saknade dem mycket. Jag tror att det hade hunnit bli november och jag var på väg från en kompis här i Mora, där jag bor. Jag korsade den trafikerade landsvägen när någon ropade "hoho!" Jag vände mig om och fick syn på en lång lastbil där chauffören öppnat förardörren och hängde halvvägs med kroppen utanför med handen vinkande - mot mig!? Jag kände plötsligt igen honom! Sunken!

Och han ropade: "Hej Malin!!!" Det kändes varmt inom mig och plötsligt var hela skogen där med alla som varit med och alla som kom dit och såg oss.

För inte ens ett år sedan tillbaka hade jag gått och grunnat lite försiktigt på det här med Malin i min ensamhet. Nu var det lilla tankefröet - med Solleröbornas förtjänst - utslaget till en fantastisk blomma! Ibland känns det som att det var Malin själv som kom för att berätta för oss. Det liksom viskade i vinden; Malin, Malin...

Tack, Malin!

Tanken och förhoppningen är att detta spel är återkommande. Det var många som inte fick möjlighet att se det sist.

Biljetterna gick åt som smör i solsken! Vi sålde totalt 700 platser!

Här följer en presentation av *Dämm så va minn* Medverkande:

<i>Berättersko</i> – hon som berättar	Suzanne Danielsson
<i>Je så köjtär genum skojän minn karto</i> - orienterare	Anna Sohlin
<i>Jänn jägär so dämm e nu</i> – modern jägare	Hol Hans Persson
<i>Jänn jägär so dämm a ve förr</i> – jägare från förr	Holger Åhman
<i>Jänn så sänkär ber</i> – bärplockare	Hans Sundberg

Å nu kumm o så ållt anndläär umm...

Nu kommer vi till henne som allt handlar om...

Malin <i>O bor i Rossbjer i-lag minn åll odrum</i>	Anna Sohlin
Hon bor i Rossbergs fäboddar tillsammans med alla andra...	
Rull Margit, <i>mormor a Malin</i> – Malins mormor	Margit Andersson
Åll Ann <i>så bor i Bäsegard</i> – som bor i Bäsegard	Susanna Nygren
Åll Kisti, <i>je åv kullum ännäs</i> – en av hennes döttrar	Ronja Andersson
Krångull Ann, <i>o-minn o bor i Bäsegard</i> – hon bor också i Bäsegard	Anna-Britta Svensson
Bäse Lina <i>så e ättär pöjtjim Krångull Ann</i> – barnbarn till Krångull Ann	
Lina Nordahl	

Fem Utämörkallär har varit ute i skogen för att jaga ekorrar till skatten.

Tomt Albert *så e Bäse Linonas kusin* – Också barnbarn till Krångull Ann
 Bus Kari *så bor i Busgard* – som bor i Busgard
 Bos Elsa *så e kusin minn Tomt Albert* – kusin med Tomt Albert
 Flint Mejt *så bor i Flintgard* – som bor i Flintgard
Fäm Utåmörkallär så e i skojim fö tä stjot ekunnär
 Fem män från Utanmyra som jagar ekorrar

Håmåås Lars
 Wik Jan
 Sune Bonde
 Bondpers Per
 Mårtn

Emil Halvarsson
 Britt Bäckström
 Hillevi Brottare
 Lisa Nyström
 Holger Åhman
 Jan Wik
 Sune Bondesson
 Per Erik Björkman
 Karl-Arne Mårtensson

Ä finns mytji ana fok i skojim o....
 Det finns många andra i skogen...

Rådn kommer fram ur skogen

Prästen Stig Jonsson
Pilgrim Martin Göthberg
Pestilentian, *o så kumm minn pästn* – hon som för Bos Maria Andersson
med sig pestsmittan
Pesten, – *sjov pästn* Hans Håkansson

Rådñ - dämm så a funntis i åll tidum
Rådñfolket, som alltid funnits i skogarna

RådñMaria Maria Lindgren
RådñJohanna Johanna Nyström
RådñElin Elin Persson
Tåmtan Lasse Sparr
Lissl-tåmtan Mattias Langwe-Berg

Musik

Medeltida spelman *frå nå ana land* – från ett annat land Detlev Briese
Två söner, *spylmannimas pöjkär* Joja och Ola

Mer musik kumm tä spylås å sjunggas åv...

Mer musik kommer att spelas och sjungas av... Pelle Jakobsson
Inger Kärnekull-Jakobsson
Anna Aronsson
Sylvia Måsan
Annelie Norell
Claes Meyer
Den lilla flöjtmelodin som väcker minnet är skriven av Jonny Jönsson

Arrangör
Sollerö Hembygdsförening

Manus

Framtänkt av Anna Sohlin, Suzanne Danielsson, Bos Maria Andersson.
Skrivet av Suzanne Danielsson

Regi
Suzanne Danielsson

Kläder

Julia Bergh tänkte på kläderna från början.

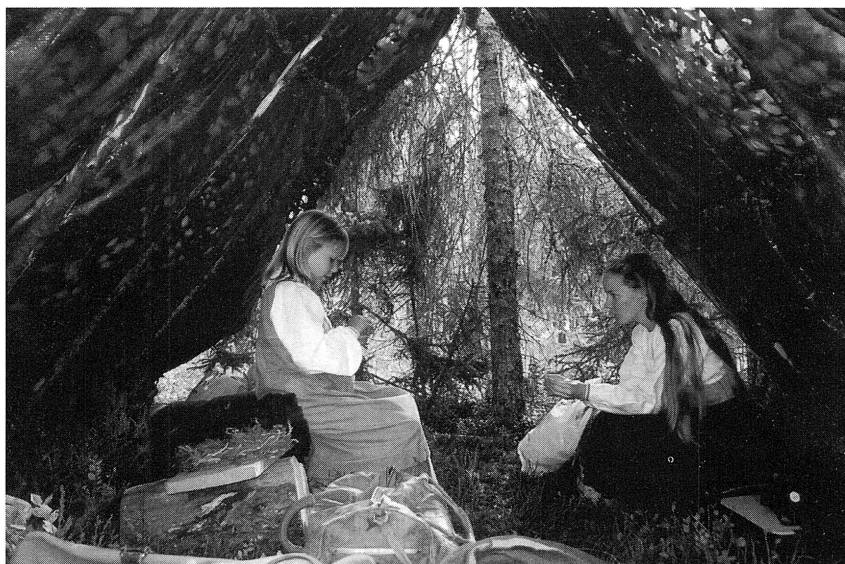
Margit Larsson *a itta-upp å söma nästan ållt* – har sytt nästan alla kläderna.

Tolla Mariane Larsson, Margit Andersson, Lena Persson har också bidragit.

Tack till....

Alla som gjort detta möjligt, såväl med pengar som med arbetsinsatser.

Anna Sohlin

I omklädningslogen. Åll Kisti och Flint Mejt väntar på entré..